Openbaar

Netbeheer Nederland
Anna van Buerenplein 43
2595 DA Den Haag

Postbus 90608
2509 LP Den Haag
070 205 50 00
secretariaat@netbeheernederland.nl
netbeheernederland.nl

Autoriteit Consument & Markt
T.a.v. mevr. drs. M.R. Leijten
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

Kenmerk	**Behandeld door**	**Doorkiesnummer**
BR-2025-2190	[redacted]	[redacted]
Datum	**E-mail**	
20 oktober 2025	[redacted]@netbeheernederland.nl	

Onderwerp
Codewijzigingsvoorstel implementatietermijnen energiebiedingen noodvermogen en schaarstecomponent

Geachte mevrouw Leijten,

Hierbij ontvangt u een voorstel van de gezamenlijke netbeheerders tot wijziging van de voorwaarden, bedoeld in artikel 31, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 (de Netcode elektriciteit; hierna: Netcode en de Begrippencode elektriciteit; hierna: Begrippencode). Dit voorstel betreft aanpassingen aan de implementatietermijn van noodvermogen met energiebiedingen en van de schaarstecomponent. Het gaat hierbij uitsluitend om aanpassingen die deel uitmaken van het codebesluit van de ACM van 29 augustus 2024 met kenmerk ACM/UIT/628878 ter facilitering van de deelname aan de Europese platforms voor balanceringsenergie (hierna: besluit EU balanceringsplatforms) voor zover de inwerkingtreding van de wijzigingen in het genoemde besluit was bepaald op 1 december 2025.

Aanleiding tot het voorstel
De aanleiding tot dit codewijzigingsvoorstel is tweeledig:

1. In het besluit EU balanceringsplatforms is voor een aantal concrete tekstwijzigingen 1 december 2025 als inwerkingtredingsdatum vastgesteld. Naar aanleiding van hernieuwde inzichten over de complexiteit en onderlinge afhankelijkheden bij de implementatie en een herprioritering tussen noodvermogen met energiebiedingen en de implementatie van het MARI-product is de planning van de implementatie van noodvermogen energiebiedingen aangepast. Dit leidt tot een implementatiedatum van 1 juli 2026. Daarom wordt door middel van dit codewijzigingsvoorstel gevraagd om de eerder besloten inwerkingtredingsdatum van de betreffende artikelen op te schorten van 1 december 2025 tot 1 juli 2026.
2. Daarnaast is uit gesprekken met marktpartijen gebleken dat de implementatie van de schaarstecomponent impact op hen heeft die ze met de huidige inzichten nog moeilijk kunnen verwerken. Om die reden stellen we voor de implementatiedatum van de schaarstecomponent op te schorten tot een nader te bepalen datum.

Inhoud van het voorstel

Bij de volgende onderdelen uit het besluit EU balanceringsplatforms is uitsluitend wijziging nodig van de inwerkingtredingsdatum van 1 december 2025 naar 1 juli 2026, maar geen aanpassing van de codetekst. Dit betreft:

- Artikel IV: Begrippencode, daarvan het begrip en de begripsomschrijving van 'noodvermogen'.
- Artikel VI, onderdeel B, dertiende lid, betreffende artikel 10.1, eerste lid, onderdeel i van de Netcode,
- Artikel VI, onderdeel F, zesde lid, betreffende artikel 10.39, zesde lid, onderdeel c van de Netcode,
- Artikel VI, onderdeel F, elfde lid, betreffende artikel 10.39, negende en tiende lid van de Netcode,
- Artikel VI, onderdeel J, betreffende bijlage 10 van de Netcode,
- Artikel VI, onderdeel K, alleen betreffende bijlage 24 van de Netcode.

Bij de volgende onderdelen uit het Besluit EU balanceringsplatforms dient voor een deel van de tekstwijzigingen de inwerkingtredingsdatum van 1 december 2025 gehandhaafd te blijven en dient deze voor een deel van de tekst te worden gewijzigd in 1 juli 2026 of is voor de peridoe van 1 december 2025 tot 1 juli 2026 tijdelijk een andere tekst nodig. Dit betreft:

- Artikel VI, onderdeel A, betreffende artikel 9.19 van de Netcode,
- Artikel VI, onderdeel C, betreffende artikel 10.29 van de Netcode,
- Artikel VI, onderdeel D, tweede en derde lid, alleen betreffende artikel 10.36, eerste lid, de nieuwe onderdelen e en f van de Netcode,
- Artikel VI, onderdeel D, vierde en vijfde lid, betreffende artikel 10.36, tweede lid van d Netcode,
- Artikel VI, onderdeel G: Netcode, daarvan artikel 10.39a, eerste lid, onderdeel c-e,
- Artikel VI, onderdeel G: Netcode, daarvan artikel 10.39a, tweede lid,
- Artikel VI, onderdeel I, lid 1: Netcode, daarvan artikel 10.41, eerste lid,
- Artikel VI, onderdeel K, tweede deel: Netcode, daarvan bijlage 25, titel / aanhef.

Bij de volgende onderdelen uit het Besluit EU balanceringsplatforms is uitsluitend wijziging nodig van de inwerkingtredingsdatum van 1 december 2025 naar een nader te bepalen, nu nog onbekende datum, maar geen aanpassing van de codetekst. Dit betreft:

- Artikel VI, onderdeel G: Netcode, daarvan artikel 10.39a, eerste lid, onderdeel b,
- Artikel VI, onderdeel G: Netcode, daarvan artikel 10.39a, tweede lid, onderdeel b,
- Artikel VI, onderdeel G: Netcode, daarvan artikel 10.39a, derde en vierde lid.

Aanvullend op bovenstaande wijzigingen ten aanzien van de inwerkingtreding stellen wij de volgende redactionele correcties voor ten opzichte van het besluit EU balanceringsplatforms. Dat betreft:

- Artikel VI, onderdeel D, lid 4: Netcode, daarvan artikel 10.36, tweede lid: de verwijzing naar "het tweede lid" moet zijn "het eerste lid",
- Artikel VI, onderdeel G: Netcode, daarvan artikel 10.39a, tweede lid, onderdelen a, c en d: "opregelen" moet zijn "afregelen".

Bijlage 1 bij dit voorstel bevat de aan te passen codeteksten. De daarin gebruikte kleuren hebben de volgende betekenis:

- zwart weergegeven tekst is bestaande, thans geldende codetekst,
- rood weergegeven tekst betreft wijzigingen uit ontwerpbesluit ACM/UIT/636594 d.d. 24 april 2025 m.b.t. de groepstransportovereenkomst,
- donkerrood weergegeven tekst betreft wijzigingen uit ontwerpbesluit ACM/UIT/621456 d.d. 2 december 2024 m.b.t. de specificatie van noodvermogen,
- blauw weergegeven tekst betreft wijzigingen uit besluit EU balanceringsplatforms waarvan de inwerkingtredingsdatum op 1 december 2025 gehandhaafd moet blijven,

- groen weergegeven tekst betreft wijzigingen uit besluit EU balanceringsplatforms waarvan de inwerkingtredingsdatum verschoven dient te worden naar 1 juli 2026,
- geel weergegeven tekst betreft wijzigingen uit besluit EU balanceringsplatforms waarvan de inwerkingtredingsdatum verschoven dient te worden naar een nader te bepalen datum in de toekomst.

Toe te voegen tekst is onderstreept en te verwijderen tekst is doorgehaald.

Bijlage 2 bij dit voorstel bevat dezelfde wijzigingen, maar dan in de vorm waarop deze opgenomen kunnen worden in het dictum van het codewijzigingsbesluit.

Toelichting

Vertraging in de implementatie

De inwerkingtredingsdatum van 1 december 2025 is oorspronkelijk voorgesteld op basis van een zo goed mogelijke inschatting van de doorlooptijden van de implementatie. In de praktijk is TenneT geconfronteerd met een aantal zaken die de implementatie complexer gemaakt hebben dan oorspronkelijk was voorzien. Bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van meer informatie over de afroep richting de BRP's.

Daarnaast is geconstateerd dat in verband met verscheidene bottlenecks in de IT-implementatie een keuze moest worden gemaakt tussen de implementatie van deelname aan het MARI-platform per 1 december 2025, of de implementatie van energiebiedingen noodvermogen per 1 december 2025. Er is gekozen voor het eerste waardoor de implementatie van energiebiedingen noodvermogen is verschoven naar 1 juli 2026.

Opschorten datum toepassing schaarstecomponent

Naar aanleiding van overleggen tussen TenneT en marktpartijen concludeert TenneT dat marktpartijen meer informatie nodig hebben voorafgaand aan hun implementatie zodat zij zich beter kunnen voorbereiden op de nieuwe situatie. Het betreft dan bijvoorbeeld informatie over hoe de schaarstecomponent zal uitpakken en over het al beschikbaar hebben van meer transparantie over het verloop van de waarde van de schaarstecomponent voordat deze daadwerkelijk toegepast wordt. Ook verzoeken partijen een periode van parallel run om ervaring te kunnen opdoen met de schaarstecomponent in de praktijk.

Als de bepalingen over de schaarstecomponent per 1 december 2025 inwerkingtreden, is er onvoldoende gelegenheid voor een goed inhoudelijk overleg met marktpartijen over een mogelijke latere wenselijke en realistische inwerkingstredingsdatum. De opschorting die wordt voorgesteld voor de artikelen met betrekking tot de schaarstecomponent is niet voorzien voor onbepaalde tijd. In een beoogd aanvullend codewijzigingsvoorstel zullen wij een nieuwe inwerkingtredingsdatum voor deze onderdelen opnemen. Naar huidige inzichten verwachten wij dat aanvullende voorstel eind 2025 in procedure te kunnen brengen. In dat voorstel zal ook aandacht gegeven worden aan de detailinvulling van de schaarstecomponent.

Er zijn voor de thans voorgestelde wijzigingen geen alternatieven overwogen.

Samenhang met lopende codewijzigingstrajecten

Er is samenhang met het lopende codewijzigingstraject met betrekking tot specificaties noodvermogen (ontwerpbesluit ACM/UIT/621456 d.d. 2 december 2024). Ook voor de wijzigingen uit dat dossier stellen wij een inwerkingtredingsdatum van 1 jul 2026 voor.

Daarnaast is er samenhang met een naar verwachting eind 2025 in te dienen codewijzigingsvoorstel met betrekking tot de schaarstecomponent.

Tenslotte is er samenhang met het eind 2025 in te dienen codewijzigingsvoorstel waarmee de codes beleidsneutraal in overeenstemming worden gebracht met de Energiewet. In dat voorstel zal ook voor

de onderhavige codeteksten worden aangegeven welke aanpassingen nodig zijn vanwege de inwerkingtreding van de Energiewet per 1 januari 2026.

Toetsing aan artikel 36, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998
Aangezien slechts de inwerkingtredingsdatums worden aangepast, is er geen sprake van toetsing aan de criteria uit artikel 36, eerste lid, uit de Elektriciteitswet 1998. Hooguit zou het opschorten van de inwerkingtredingsdatum van de bepalingen ten aanzien van de schaarstecomponent gezien kunnen worden als het belang van een goede dienstverlening, omdat daarmee tegemoet gekomen wordt aan de zorgen van marktpartijen en omdat daardoor duidelijkheid wordt verschaft en wordt gezorgd voor het op elkaar laten aansluiten van implementatiedatums en inwerkingtredingsdatums van wettelijke verplichtingen.

Gevolgde procedure
Het voorstel is vastgesteld als voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, als bedoeld in artikel 32 van de Elektriciteitswet 1998, door de Taakgroep Regulering van de vereniging Netbeheer Nederland op 9 oktober 2025.

Het overleg met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt, als bedoeld in artikel 33 van de Elektriciteitswet 1998, heeft plaatsgevonden in de bijeenkomst van het Gebruikersplatform elektriciteits- en gasnetten, gehouden op 9 oktober 2025. Het op dit voorstel betrekking hebbende deel van het verslag van deze bijeenkomst is als bijlage 3 bijgevoegd. Tijdens deze bijeenkomst zijn er geen inhoudelijke op- en aanmerkingen gemaakt op het codewijzigingsvoorstel. Hierdoor was er dan ook geen noodzaak om het codewijzigingsvoorstel aan te vullen of te wijzigingen.

Besluitvorming en inwerkingtreding
Omdat dit voorstel onder andere betrekking heeft op wijziging van de inwerkingtredingsdatum van 1 december 2025, verzoeken wij u het besluit voor die datum te nemen en te publiceren. De gewenste inwerkingtredingsdatum van de verschillende onderdelen van dit voorstel is onder het kopje inhoud aangegeven, alsmede in bijlage 2.

Uiteraard zijn wij desgewenst graag bereid tot een nadere toelichting op het voorstel. U kunt daartoe contact opnemen met de heer [redacted] van ons bureau (gegevens zie briefhoofd).

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Netcode elektriciteit

(....)

Artikel 9.19

Onverminderd het bepaalde in artikel 9.1, derde lid, stellen aangeslotenen, niet zijnde netbeheerders, met een individueel gecontracteerd transportvermogen, of indien de aangeslotene deel uitmaakt van een groep als bedoeld in artikel 7.1e, met een door middel van de groepstransportovereenkomst gecontracteerd transportvermogen, voor afname of voor invoeding van meer dan 60 MW dagelijks het vermogen dat minder kan worden afgenomen, respectievelijk meer of minder kan worden ingevoed, ter beschikking van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet door middel van het aanwijzen van een BSP om biedingen voor balanceringsenergie uit aFRR of noodvermogen in te dienen.

[15-11-1999] 99-005
[17-02-2009] 102466/23
[12-05-2016] 202151
[01-01-2001] 00-124
[06-03-2001] 100340
besluit 100950/23, /47, /65
[28-07-2010] 103388/12
[22-12-2018] 503723
[01-02-2019] 502876
[25-11-2022] 577139
[27-08-2024] 626951
[08-05-2025] 636515
[01-12-2025] 628878
[24-04-2025] ob 636594
[18-09-2025] voorstel 2190 inwerkingtreding opschorten tot 01-07-2026

(....)

Artikel 10.1

1. In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
   a. opregelen: het leveren van elektrische energie aan de netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet uit het door die netbeheerder ten behoeve van de systeembalans ingezette ~~regelvermogen en~~ aFRR, noodvermogen en het MARI-product;
   b. afregelen: het leveren van elektrische energie door de netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet aan de beheerders van het door die netbeheerder ten behoeve van de systeembalans ingezette ~~regelvermogen en~~ aFRR, noodvermogen en het MARI-product;
   c. prijs voor opregelen: de prijs per ~~kWh~~ MWh, bepaald per onbalansverrekeningsperiode, ~~overeenkomend met de hoogste biedprijs als bedoeld in artikel 10.38 van het ingezette regelvermogen voor opregelen of, indien deze hoger is, de prijs voor ingezet noodvermogen voor opregelen tijdens een toestand van inzet noodvermogen opregelen~~ overeenkomstig artikel 10.39a ter bepaling van de waarde van energie in geval van opregelen;
   d. prijs voor afregelen: de prijs per ~~kWh~~ MWh, bepaald per onbalansverrekeningsperiode, ~~overeenkomend met de laagste biedprijs als bedoeld in artikel 10.38 van het ingezette regelvermogen voor afregelen of, indien deze lager is, de prijs voor ingezet noodvermogen voor afregelen tijdens een toestand van inzet noodvermogen afregelen. Deze prijs kan negatief zijn~~ overeenkomstig artikel 10.39a ter bepaling van de waarde van energie in geval van afregelen;
   f. regeltoestand: een parameter waarmee de gevraagde regelactie aan leveranciers van ~~regelvermogen~~ aFRR en noodvermogen en het verloop daarvan gedurende een onbalansverrekeningsperiode wordt geïdentificeerd. Deze parameter wordt door de netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet vastgesteld volgens artikel 10.29;
   g. balans-delta: de som van de door de frequentieregeling gevraagde reactie aan leveranciers van ~~regelvermogen~~ aFRR;
   h. middenprijs: het gemiddelde van de prijs per ~~kWh~~ MWh, bepaald per onbalansverrekeningsperiode, van de laagste bieding voor opregelen van aFRR aan de netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet en de prijs per ~~kWh~~ MWh, bepaald per onbalansverrekeningsperiode, van de hoogste bieding voor afregelen van aFRR aan de netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet~~;~~
   i. [vervallen]~~prijs voor ingezet noodvermogen: de prijs die tot stand komt door middel van twee berekeningsmethodes, één voor opregelen en één voor afregelen. Deze prijs wordt door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet bepaald volgens artikel 10.39 achtste en negende lid~~.
2. Het in Verordening (EU) 2017/2195 (GL EB) en in dit hoofdstuk gebruikte begrip balanceringsverantwoordelijkheid omvat dezelfde verantwoordelijkheid als bedoeld met het in artikel 1, eerste lid, onderdeel o, van de Elektriciteitswet 1998 gedefinieerde begrip programmaverantwoordelijkheid.
3. De voorwaarden uit dit hoofdstuk zijn van toepassing, ongeacht de systeemtoestand van het elektriciteitsvoorzieningssysteem.

[15-11-1999] 99-005
[01-01-2001] 00-127
Besluit 100950/23, /47, /65
[26-10-2005] 102055/5
[27-02-2009] 102466/23
[10-06-2015] 202163
[08-12-2015] 207065
[12-05-2016] 202152
[22-12-2018] 503723
[01-02-2019] 502876
[10-07-2019] 509776
[09-06-2020] 532556
[09-02-2022] 563880
[22-07-2022] 575932
[01-12-2025] 628878
[18-09-2025] voorstel 2190 inwerkingtreding opschorten tot 01-07-2026

(....)

Artikel 10.29

1. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet bepaalt de regeltoestand met gebruik van de momentopname-dataset die ook gebruikt wordt voor de balans-deltapublicatie.
2. Indien de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet gedurende een onbalansverrekeningsperiode met ~~het balanceringsenergieproduct aFRR en met~~ de balanceringsenergieproducten aFRR en noodvermogen:
   a. opregelt noch afregelt bedraagt de regeltoestand 0;
   b. uitsluitend heeft opgeregeld bedraagt de regeltoestand +1;
   c. uitsluitend heeft afgeregeld bedraagt de regeltoestand –1;
   d. zowel heeft opgeregeld als afgeregeld en de balans-delta vormt uitsluitend een continue niet dalende reeks bedraagt de regeltoestand +1;
   e. zowel heeft opgeregeld als afgeregeld en de balans-delta vormt uitsluitend een continue niet stijgende reeks bedraagt de regeltoestand -1;
   f. zowel heeft opgeregeld als afgeregeld en de balans-delta vormt noch een continue niet stijgende reeks noch een continue niet dalende reeks bedraagt de regeltoestand 2;
   g. zowel heeft opgeregeld als afgeregeld en de balans-delta vormt zowel een continue niet stijgende reeks als een continue niet dalende reeks bedraagt de regeltoestand 2.

[26-10-2005] 102055/5
[10-06-2015] 202163
[22-12-2018] 503723
[01-02-2019] 502876
[10-07-2019] 509776
[22-07-2022] 575932
[01-12-2025] 628878
[18-09-2025] voorstel 2190 inwerkingtreding opschorten tot 01-07-2026

(....)

[01-02-2019] 502876
[06-10-2020] 540989
[09-02-2022] 563880
[14-09-2024] 628878
[01-12-2025] 628878
[18-09-2025] voorstel 2190 inwerkingtreding opschorten tot 01-07-2026

Artikel 10.36

1. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet verkrijgt balanceringsdiensten door de volgende producten aan te kopen:
   a. ~~balanceringscapaciteit~~ reservecapaciteit FCR voor het FCP overeenkomstig ten minste de in artikel 154 van de Verordening (EU) 2017/1485 (GL SO) bepaalde technische minimumeisen;
   b. balanceringsenergie aFRR voor het aFRP overeenkomstig het in bijlage 8 bepaalde;
   c. balanceringscapaciteit aFRR voor het aFRP overeenkomstig het in bijlage 9 bepaalde;
   d. balanceringscapaciteit voor het mFRP overeenkomstig het in bijlage 10 bepaalde;
   e. balanceringsenergie noodvermogen voor het mFRP overeenkomstig het in bijlage 24 bepaalde;
   f. het MARI-product betreffende balanceringsenergie voor het mFRP overeenkomstig het in bijlage 25 bepaalde.
2. Bijlagen 8, 9, ~~en~~ 10, 24 en 25 beschrijven de onder het ~~tweede~~ eerste lid genoemde producten ~~met~~ op basis van de kenmerken voor standaardproducten zoals uiteengezet in artikel 25 van de Verordening (EU) 2017/2195 (GL EB) waar deze relevant zijn. ~~Het product in bijlage 10 betreft een specifiek product~~ De producten in bijlagen 10 en 24 betreffen specifieke producten overeenkomstig artikel 26 van de Verordening (EU) 2017/2195 (GL EB). Het volledige overzicht van specificaties voor de producten wordt uiteengezet in door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet vast te stellen procedures en specificaties.
4. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet past bij de verwerving van balanceringscapaciteit aFRR, als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, en bij de verwerving van balanceringscapaciteit noodvermogen, als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, de inkoopprocedure toe die is beschreven in bijlage 13.

(....)

[01-01-2001] 00-124
besluit 100950/23, /47, /65
[28-07-2010] 103388/12
[22-12-2018] 503723
[01-02-2019] 502876
[10-07-2019] 509776
[14-09-2024] 628878
[01-12-2025] 628878

Artikel 10.38

1. De overeenkomstig artikel 9.19 aangewezen BSP's, en BSP's met een biedplicht op grond van een overeenkomst voor balanceringscapaciteit, sturen dagelijks, vóór 14:45 uur, biedingen balanceringsenergie in.
2. Alle BSP's kunnen ~~op vrijwillige basis biedingen balanceringsenergie indienen~~ tot aan de BE-GCT, zijnde vijfentwintig minuten voorafgaand aan de onbalansverrekeningsperiode ~~waarop de aanpassing betrekking heeft, zijnde de BE-GCT. De BSP kan zowel de omvang als de prijs van een ingediende bieding aanpassen, als ook een bieding~~, voor de desbetreffende onbalansverrekeningsperiode biedingen balanceringsenergie indienen, alsook de omvang en de prijs van een ingediende bieding aanpassen en eerder ingediende biedingen intrekken~~, tot de BE-GCT, tenzij de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de bieding al geactiveerd heeft~~. Biedingen balanceringsenergie kunnen niet voorafgaand aan de BE-GCT worden ingezet.
3. ~~De in het eerste lid bedoelde BSP's kunnen zowel de omvang als de prijs van een bieding aanpassen vanaf het moment dat de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet zijn goedkeuring heeft verleend aan alle energieprogramma's voor de volgende dag tot de BE-GCT, tenzij de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de bieding al geactiveerd heeft.~~
4. Alle BSP's dienen biedingen balanceringsenergie in conform door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet vast te stellen procedures en specificaties.
5. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet stelt de BSP op de hoogte van ontvangst van de bieding.
6. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet informeert een BRP over de opname van een aansluiting, waarover hij balanceringsverantwoordelijkheid uitoefent, in een portfolio waarmee een BSP een bieding balanceringsenergie kan indienen.

[01-02-2019] 502876
[01-02-2019] 502876 rev
[10-07-2019] 509776
[24-12-2019] 502876 rev
[25-12-2019] 502876
[01-06-2020] 533621
[09-02-2022] 563880
[14-09-2024] 628878
[01-12-2025] 628878
[02-12-2024] ob 621456 inwerkingtreding ook opschorten tot 01-07-2026
[18-09-2025] voorstel 2190 inwerkingtreding opschorten tot 01-07-2026

Artikel 10.39

1. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet activeert en deactiveert biedingen voor aFRR automatisch om de FRCE binnen de frequentiehersteltijd tot nul te regelen en om de geactiveerde FCR progressief te vervangen.
2. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet activeert biedingen voor noodvermogen om geactiveerde biedingen aFRR beschikbaar te maken in het geval dat de inzet van het aanbod van biedingen aFRR verzadigt.
3. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet activeert biedingen voor het MARI-product:
   a. om te voldoen aan een activatieverzoek afkomstig van het MARI-platform; of
   b. in niet-normale systeemtoestand bij verzadiging van het aanbod van biedingen noodvermogen en aFRR.
4. De netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet activeert een bieding balanceringsenergie door een vermogensrichtwaarde uit te sturen aan een BSP. Hierdoor is de netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet gehouden tot:
   a. het bepalen van het volume dat de BSP gedurende de betreffende onbalansverrekeningsperiode levert;
   b. het verrekenen van het in onderdeel a bedoelde volume met de BSP;
   c. het aanpassen van de onbalans van de relevante BRP's voor de geactiveerde aansluiting(en) met de onbalansaanpassing, als bedoeld in artikel 10.25, zevende lid, onderdeel a, bestaande uit de som van alle aan hem toegerekende volumes bepaald op grond van het ~~vijfde~~ zesde lid.
5. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet stelt de BSP en de bij de balanceringsenergiebieding aangewezen BRP's op de hoogte van activering van de bieding.
6. Om het volume aan balanceringsenergie dat met de BSP moet worden verrekend te bepalen, stelt de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet per BSP vast hoeveel balanceringsenergie per ~~programmatijdseenheid~~ onbalansverrekeningsperiode per richting is geactiveerd. Daartoe ~~telt hij het volgende bij elkaar op~~ berekent hij de volgende volumes afzonderlijk:
   a. voor een bieding ~~regelvermogen~~ aFRR: de som van de vermogensrichtwaardes die de BSP aan zijn gecontracteerde aansluiting(en) per onbalansverrekeningsperiode heeft toegekend;
   b. [vervallen]
   c. voor een bieding noodvermogen: ~~het verschil tussen door de BSP geleverde energie op basis van gemeten~~

~~5-minutenwaarden gedurende de volledige activeringstijd, leveringsperiode en deactiveringsperiode, en de waarde van de energie die BSP uitwisselt op het leveringspunt in de 5-minutenperiode onmiddellijk voorafgaand aan de 5-minutenperiode waarin de afroep plaats vindt de hoeveelheid kWh die overeenkomt met de levering van het volledige gevraagde vermogen gedurende de tijd tussen de start van de afroep en de start van de deactivatie, waarbij de energie als blok wordt toegekend aan de betreffende onbalansverrekeningsperiodes, beginnend op het moment halverwege de volledige activeringstijd;~~

1°. bij deactivatie na of bij het bereiken van de volledige activeringstijd, de hoeveelheid kWh die overeenkomt met de levering van het volledige gevraagde vermogen gedurende de tijd tussen de start van de afroep en de start van de deactivatie, waarbij de energie als blok wordt toegekend aan de betreffende onbalansverrekeningsperiodes, beginnend op het moment halverwege de volledige activeringstijd;

2°. bij deactivatie voorafgaand aan het bereiken van de volledige activeringstijd, de hoeveelheid kWh die overeenkomt met de levering van het deel van het vermogen dat bij lineaire activatie bereikt zou zijn op het moment van deactivatie gedurende de tijd tussen de start van de afroep en de start van de deactivatie, waarbij de energie als blok wordt toegekend aan de betreffende onbalansverrekeningsperiodes, beginnend op het moment halverwege de tijd tussen de start van de afroep en de start van de deactivatie;

d. voor het MARI-product bij geplande activering: de hoeveelheid kWh die overeenkomt met de levering van het gevraagde vermogen gedurende 15 minuten in de geldigheidsperiode van de bieding;

e. voor het MARI-product bij directe activering: de hoeveelheid kWh die overeenkomt met de levering van het gevraagde vermogen gedurende 15 minuten in de onbalansverrekeningsperiode volgend op de geldigheidsperiode van de bieding, en de hoeveelheid kWh die overeenkomt met het gevraagde vermogen gedurende een periode die loopt van het begin van de ramping periode tot 5 minuten voor het eind van de geldigheidsperiode van de bieding.

~~6~~7. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet verrekent het per BSP bepaalde volume aan balanceringsenergie per onbalansverrekeningsperiode per richting:

a. voor opregelen met de prijs voor opregelen voor aFRR of noodvermogen of inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel b;

b. voor afregelen met de prijs voor afregelen voor aFRR, noodvermogen of inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel b;

c. voor inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel a, bij scheduled activation met de prijs afkomstig van het MARI-platform;

d. voor inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel a, bij direct activation, voor de volumes toegekend aan de geldigheidsperiode van de bieding met de prijs afkomstig van het Europese platform voor de uitwisseling van balanceringsenergie uit mFRR;

e. voor inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel a, bij direct activation, voor opregelen, voor de volumes toegekend aan de onbalansverrekeningsperiode volgend op de geldigheidsperiode van de bieding met de prijs afkomstig van het MARI-platform of, als deze beschikbaar en hoger is, met de biedprijs van de technisch gelinkte bieding voor de betreffende onbalansverrekeningsperiode;

f. voor inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel a, bij direct activation, voor afregelen, voor de volumes toegekend aan de onbalansverrekeningsperiode volgend op de geldigheidsperiode van de bieding met de prijs afkomstig van het MARI-platform of, als deze beschikbaar en lager is, met de biedprijs van de technisch gelinkte bieding voor de betreffende onbalansverrekeningsperiode.

~~7~~8. Indien er voor een onbalansverrekeningsperiode geen prijs voor opregelen of prijs voor afregelen is vastgesteld, verrekent de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet het per BSP bepaalde volume in die onbalansverrekeningsperiode met de prijs voor opregelen, respectievelijk de prijs van afregelen vastgesteld voor de voorgaande onbalansverrekeningsperiode.

~~8~~9. ~~Indien er tijdens een onbalansverrekeningsperiode noodvermogen voor opregelen is ingezet is de prijs voor ingezet noodvermogen:~~

~~a. tijdens de volledige activeringstijd en de leveringsperiode gelijk aan de hoogste biedprijs van het ingezette regelvermogen voor opregelen voor de betreffende onbalansverekeningsperiode vermeerderd met 10% dan wel de day-ahead-clearingprijs voor het betreffende klokuur plus € 200 per MWh indien deze hoger is;~~

~~b. tijdens de deactiveringsperiode gelijk aan de inzetprijs voor opregelen voor de betreffende onbalansverekeningsperiode dan wel de day-ahead-clearingprijs voor het betreffende klokuur vermeerderd met € 200 per MWh indien deze hoger is;~~

~~c. minimaal € 200 per MWh.~~

~~9~~10. ~~Indien er tijdens een onbalansverrekeningsperiode noodvermogen voor afregelen is ingezet is de prijs voor ingezet noodvermogen:~~

~~a. tijdens de volledige activeringstijd en de leveringsperiode gelijk aan de laagste biedprijs van het ingezette regelvermogen voor afregelen voor de betreffende onbalansverekeningsperiode verminderd met € 100 per MWh dan wel de day-aheadclearingprijs voor het betreffende klokuur verminderd met € 250 per MWh indien deze lager is;~~

~~b. tijdens de deactiveringsperiode gelijk aan de inzetprijs voor afregelen voor de betreffende onbalansverekeningsperiode dan wel de day-ahead-clearingprijs voor het betreffende klokuur verminderd met € 250 per MWh indien deze lager is;~~

~~c. gelijk aan € 0 per MWh indien de afzonderlijke prijscomponenten in lid a en b beide positief zijn.~~

9. Bij deactivatie van balanceringsenergie noodvermogen voorafgaand aan het bereiken van de volledige activeringstijd stelt de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet een compensatievolume, uitgedrukt in kWh, vast als het verschil tussen:

a. een volume gelijk aan dat van levering van het gevraagde vermogen bij een leveringsperiode van 0 minuten,

overeenkomend met 15 minuten maal het gevraagde vermogen, voor zover het gevraagde vermogen wordt geleverd door reserveleverende eenheden die de volledige activeringstijd bij deactivatie niet hebben bereikt; en

b. het volume als bepaald op basis van het zesde lid, onderdeel c, subonderdeel 2°.

10. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet betrekt bij de bepaling van de in het zesde lid, onderdeel c, subonderdeel 2°, en het negende lid bedoelde volumes uitsluitend reserveleverende eenheden die bij deactivatie op basis van de duur van de levering behorende bij een of meerdere opeenvolgende biedingen de volledige activeringstijd niet hebben bereikt.

[01-12-2025] 628878
[02-12-2024] ob 621456

Artikel 10.39a

1. De prijs voor opregelen voor een bepaalde onbalansverrekeningsperiode is gelijk aan het maximum van de volgende onderdelen:
   a. de hoogste biedprijs van de geactiveerde aFRR-biedingen voor opregelen gedurende de betreffende onbalansverrekeningsperiode;
   b. de schaarstecomponent voor opregelen zoals bepaald overeenkomstig het derde lid indien tijdens de onbalansverrekeningsperiode alle beschikbare aFRR en noodvermogen voor opregelen is ingezet en in de betreffende onbalansverrekeningsperiode geen sprake is van regeltoestand 2;
   c. de hoogste biedprijs van de ingezette noodvermogenbiedingen voor opregelen gedurende de betreffende onbalansverrekeningsperiode;
   d. de hoogste biedprijs van de ingezette aFRR-biedingen voor opregelen, in geval van inzet noodvermogen, aan het begin van de activatieperiode van noodvermogen; en
   e. de hoogste biedprijs van de lokaal afgeroepen MARI-productbiedingen ingezet in het kader van artikel 10.39, derde lid, onderdeel b, indien van toepassing.
2. De prijs voor afregelen voor een bepaalde onbalansverrekeningsperiode is gelijk aan het minimum van de volgende onderdelen:
   a. de laagste biedprijs van de ingezette aFRR-biedingen voor afregelen gedurende de betreffende onbalansverrekeningsperiode;
   b. de schaarstecomponent voor afregelen zoals bepaald overeenkomstig het vierde lid indien tijdens de onbalansverrekeningsperiode alle beschikbare aFRR en noodvermogen voor afregelen is ingezet en in de betreffende onbalansverrekeningsperiode geen sprake is van regeltoestand 2;
   c. de laagste biedprijs van de ingezette noodvermogenbiedingen voor afregelen gedurende de betreffende onbalansverrekeningsperiode;
   d. de laagste biedprijs van de ingezette aFRR-biedingen voor afregelen, in geval van inzet noodvermogen, aan het begin van de activatieperiode van noodvermogen; en
   e. de laagste biedprijs van de lokaal afgeroepen MARI-productbiedingen ingezet in het kader van artikel 10.39, derde lid, onderdeel b, indien van toepassing.
3. De schaarstecomponent voor opregelen wordt voor een onbalansverrekeningsperiode bepaald door middel van een lineaire extrapolatie van de laatste 100 MW aan biedingen op de aFRR-biedladder voor opregelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de kleinstekwadratenmethode, en de prijs wordt gekozen behorende bij de maximale ACE gedurende de onbalansverrekeningsperiode. De schaarstecomponent voor opregelen kan niet hoger zijn dan de waarde van verloren belasting zoals bepaald door de Autoriteit Consument en Markt overeenkomstig artikel 11 van de Verordening (EU) 2019/943.
4. De schaarstecomponent voor afregelen wordt voor een onbalansverrekeningsperiode bepaald door middel van een lineaire extrapolatie van de laatste 100 MW aan biedingen op de aFRR-biedladder voor afregelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de kleinstekwadratenmethode, en de prijs wordt gekozen behorende bij de maximale absolute ACE gedurende de onbalansverrekeningsperiode. De schaarstecomponent voor afregelen kan niet lager zijn dan € -15.000 per MWh.
5. Het volume zoals bepaald overeenkomstig artikel 10.39, negende lid, wordt verrekend met de BSP tegen de prijs van de betreffende bieding.

[01-02-2019] 502876
[01-12-2025] 628878
[01-12-2025] 636515

Artikel 10.40

1. Iedere dag stelt de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet per BSP een overzicht samen van diens geactiveerde biedingen met betrekking tot het direct voorafgaande etmaal. Dit overzicht bevat per onbalansverrekeningsperiode de volgende gegevens:
   a. de bedrijfs EAN-code van de aangewezen BRP's;
   b. het bepaalde volume aan balanceringsenergie, en in geval van activering van het MARI-product uitgesplitst volgens artikel 10.39, derde lid, onderdelen a en b, per richting;
   c. de prijs voor opregelen;
   d. de prijs voor afregelen;
   e. indien van toepassing de prijs of de prijzen voor het geactiveerde MARI-product overeenkomstig artikel 10.39, zevende lid, onderdelen c tot en met f;
   f. het te verrekenen bedrag.
2. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet stuurt het op grond van het eerste lid samengestelde overzicht aan de desbetreffende BSP voor 17:00 uur van de eerste werkdag na het etmaal waarop dat overzicht betrekking heeft.
3. ~~De BSP~~ De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet stuurt ~~iedere woensdag~~ binnen 21 dagen na afloop van iedere maand een factuur aan de desbetreffende BSP voor diens geactiveerde biedingen balanceringsenergie van de voorafgaande ~~week, lopend van 00:00 uur op zaterdag tot 00:00 uur op de eerstvolgende zaterdag, aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet~~ maand. Deze factuur kan zowel voor een positief als een negatief bedrag zijn, en bevat ten minste de volgende gegevens:

a. bedrijfsnaam BSP;
b. datum waarop de bieding is geactiveerd;
c. de bepaalde volumes aan balanceringsenergie per richting per onbalansverrekeningsperiode;
d. het totaalbedrag.

4. ~~Indien~~ De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet ~~akkoord is met de in het derde lid, onderdelen a tot en met d, genoemde gegevens,~~ betaalt ~~hij~~, in het geval van een positief bedrag, het in het derde lid, onderdeel d, genoemde totaalbedrag aan de BSP binnen twee weken na ontvangst van de factuur.

[01-02-2019] 502876
[22-07-2022] 575932
[01-10-2024] 628878 (3)
[01-12-2025] 628878 (rest)
[18-09-2025] voorstel 2190 inwerkingtreding opschorten tot 01-07-2026

Artikel 10.41

1. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet stelt per onbalansverrekeningsperiode per product voor respectievelijk aFRR en noodvermogen een lijst op met biedingen balanceringsenergie gerangschikt in volgorde van hun biedprijzen en publiceert, vanaf het moment dat hij zijn goedkeuring heeft verleend aan alle energieprogramma's voor de volgende dag, op deze basis, voor elke onbalansverrekeningsperiode van de volgende dag, ~~de verwachte prijs voor opregelen en de verwachte prijs voor afregelen voor een totaal geactiveerd vermogen tussen de 0 MW~~ de betreffende biedladder tussen 0 MW en activatie van alle biedingen in stappen van 10 MW.
2. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet herziet de in het eerste lid genoemde lijst iedere onbalansverrekeningsperiode~~, en past de in het eerste lid genoemde verwachte prijzen voor opregelen en afregelen op deze basis aan~~.
3. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet publiceert momentopnames van de balans-delta in de balans-delta publicatie op zijn website en neemt hierin informatie mee over uitwisselingen via de Europese platforms ter uitwisseling van balanceringsenergie uit aFRR en onbalansnetting en de prijs behorende bij de afgeroepen energiebiedingen aFRR en noodvermogen.
4. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet stelt per onbalansverrekeningsperiode voor het MARI-product een lijst op met biedingen balanceringsenergie gerangschikt in volgorde van hun biedprijzen en publiceert voorafgaand aan de BE-GCT de betreffende biedladder tussen 0 MW en activatie van alle biedingen in stappen van 10 MW.
5. De netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet publiceert voorafgaand aan de onbalansverrekeningsperiode informatie over het verloop van de schaarstecomponent alsook informatie over het effect van de schaarstecomponent op de prijs van balanceringsenergie en op de onbalansprijs als onderdeel van de balans-deltapublicatie.

(....)

[01-02-2019] 502876
[10-07-2019] 509776
[01-06-2020] 533621
[01-09-2020] 533621
[09-02-2022] 563880
[01-12-2025] 628878
[02-12-2024] ob 621456

Bijlage 10 bij artikel 10.36~~,~~ eerste lid, onderdeel d: specificaties biedingen balanceringscapaciteit noodvermogen

1. Een BSP kan balanceringscapaciteit noodvermogen aanbieden met een contract voor de door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in de uitvraag te specificeren duur. De maximale contractduur voor balanceringscapaciteit bedraagt één dag.
2. Contracten balanceringscapaciteit noodvermogen specificeren een plicht voor de BSP om elke onbalansverrekeningsperiode voor de duur van het contract overeenkomstig de voorschriften van bijlage 24 energiebiedingen in te dienen voor een met de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet overeengekomen vermogen. ~~balanceringsenergie gedurende de contractduur beschikbaar te houden voor levering overeenkomstig ten minste de volgende voorwaarden:~~
   ~~a. volledige activeringstijd voor opregelen: 15 minuten;~~
   ~~b. volledige activeringstijd voor afregelen: 10 15 minuten;~~
   ~~c. minimumhoeveelheid: 20 1 MW;~~
   ~~d. minimumduur van de leveringsperiode: drie maal 5 minuten;~~
   ~~e. maximumduur van de leveringsperiode: twaalf maal 5 minuten;~~
   ~~f. de geldigheidsduur: gelijk aan de contractduur;~~
   ~~g. wijze van activering: manueel, direct telefonisch geactiveerd of elektronisch berichtenverkeer en manuele deactivering of elektronisch berichtenverkeer.~~
3. ~~De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet kan de onder 2, onderdeel c, genoemde minimumhoeveelheid naar beneden aanpassen.~~
4. ~~De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet kan minder vermogen afroepen dan gespecificeerd in het contract voor balanceringscapaciteit.~~
5~~3~~. Het contract kan een minimumduur tussen het einde van de deactiveringsperiode en de volgende activering bepalen en een maximale inzetduur. Het opnemen van een minimumduur tussen het einde van de deactiveringsperiode en de volgende activering of het opnemen van een maximale inzetduur kan alleen als tijdens de prekwalificatie van de betreffende middelen aangetoond wordt dat daartoe een technische noodzaak bestaat.
6. Een BSP kan balanceringscapaciteit noodvermogen aanbieden met een contract voor:
   a. opregelen;
   b. afregelen.
7. De prijs van een bieding balanceringscapaciteit noodvermogen is gespecificeerd gedaan in €/MW per uur met een prijsresolutie van 0,01 €/MW per uur. Biedingen met een negatieve prijs worden niet geaccepteerd.
8. De BSP moet in de bieding balanceringcapaciteit noodvermogen uitdrukking geven aan ten minste de volgende variabele kenmerken:
   a. prijs van de bieding: €/MW per uur;
   b. locatie: EAN-code;
   c. vermogen: MW; en
   d. of het volume wel of niet verdeelbaar is, met een minimum granulariteit van 1 MW.

(....)

[01-12-2025] 628878
[02-12-2024] ob 621456
[18-09-2025] voorstel 2190 inwerkingtreding opschorten tot 01-07-2026

Bijlage 24 bij artikel 10.36, eerste lid, onderdeel e: ~~[gereserveerd]~~ specificaties biedingen balanceringsenergie noodvermogen

1. Een bieding balanceringsenergie noodvermogen moet ten minste voldoen aan de volgende voorwaarden:
   a. minimumhoeveelheid: 1 MW;
   b. maximumhoeveelheid: 9999 MW;
   c. deactiveringsperiode: gelijk aan de ~~op- of afregelperiode~~ volledige activeringstijd voor op- of afregelen;
   d. minimumduur van de leveringsperiode: 0 minuten, waarbij deactivatie tijdens de volledige activeringstijd mogelijk is;
   e. maximumduur van de leveringsperiode: één onbalansverrekeningsperiode;
   f. de geldigheidsduur: één onbalansverrekeningsperiode;
   g. wijze van activering: manueel middels berichtenverkeer;
   h. volledige activeringstijd voor opregelen: 15 minuten;
   i. volledige activeringstijd voor afregelen: 15 minuten;
   j. voorbereidingsperiode: 5 minuten;
   k. op- of afregelperiode: na afloop van de voorbereidingsperiode wordt een reactie verwacht die in de eerste minuut op basis van energiewaarden per vijf minuten waarneembaar moet zijn in kWh, ook bij de minimumafroepgrootte van 1MW, en die vervolgens tot aan het bereiken van de volledige activeringstijd op basis van minuutwaardes een continu stijgende reeks van geleverde volumes vormt..
2. Een BSP kan in een bieding balanceringsenergie noodvermogen aangeven dat deze bieding ondeelbaar is met een maximum van 100 MW.
3. Een bieding kan vanaf de vastgestelde FAT vóór de start van de onbalansverrekeningsperiode waarvoor de bieding geldig is geactiveerd worden.
4. De prijs van een bieding balanceringsenergie noodvermogen wordt gespecificeerd in €/MWh met een prijsresolutie van € 0,01/MWh. Biedingen mogen een negatieve prijs hebben.
5. De BSP moet in de bieding balanceringsenergie noodvermogen uitdrukking geven aan ten minste de volgende variabele kenmerken:
   a. prijs van de bieding: €/MWh;
   b. locatie: EAN-code;
   c. vermogen: MW; en
   d. of het volume wel of niet verdeelbaar is.

[01-12-2025] 628878

Bijlage 25 bij artikel 10.36, eerste lid, onderdeel f: specificaties biedingen balanceringsenergie MARI-product

1. Een bieding balanceringsenergie MARI-product moet ten minste voldoen aan de volgende voorwaarden:
   a. minimumhoeveelheid: 1 MW;
   b. maximumhoeveelheid: 9999 MW;
   c. deactiveringsperiode: gelijk aan de op- of afregelperiode;
   d. minimumduur van de leveringsperiode: 5 minuten;
   e. maximumduur van de leveringsperiode: één onbalansverrekeningsperiode;
   f. de geldigheidsduur: één onbalansverrekeningsperiode, waarbij een scheduled activatie plaatsvindt 7,5 minuut voorafgaand aan de geldigheidsduur, en een direct activatie gedurende de 15 minuten daarna;
   g. wijze van activering: manueel middels berichtenverkeer;
   h. leveringsperiode: één onbalansverrekeningsperiode;
   i. voorbereidingstijd: 2,5 minuten;
   j. ramping rate: 10% per minuut, startend na de voorbereidingstijd.
2. Een bieding balanceringsenergie MARI-product is deelbaar.
3. De BSP kan met een bieding balanceringsenergie MARI-product geen minimumduur tussen het einde van de deactiveringsperiode en de volgende activering vereisen.
4. De BSP moet in de bieding balanceringsenergie MARI-product uitdrukking geven aan ten minste de volgende variabele kenmerken:
   a. prijs van de bieding: €/MWh;
   b. locatie: EAN-code; en
   c. vermogen: MW.
5. Een BSP kan optioneel aangeven of een bieding balanceringsenergie voor het MARI-product ingezet kan worden als direct activeerbaar product.

Artikel I **{ongedaan maken van wijzigingen per 01-12-2025 uit ACM/UIT/628878}**

Artikel VIII, derde lid, van besluit van de Autoriteit Consument en Markt van 29 augustus 2024, kenmerk ACM/UIT/628878 tot wijziging van de tariefstructuren en voorwaarden als bedoeld in artikelen 27 en 31 van de Elektriciteitswet 1998 betreffende de voorwaarden voor het balanceren van het elektriciteitsnet, vervalt, voor zover dat betrekking heeft op de inwerkingtreding van de artikelen IV en VI van genoemd besluit.

Artikel II **{wijzigingen per 01-12-2025 in de Begrippencode}**

De Begrippencode elektriciteit wordt gewijzigd als volgt:

Aan de Begrippencode wordt in artikel 1.1 op alfabetische volgorde een definitie toegevoegd, luidende:
MARI-product: Het standaardproduct voor manuele FRR dat wordt uitgewisseld tussen transmissiesysteembeheerders via het Europees platform voor de uitwisseling van balanceringsenergie uit FRR met manuele activering, en optioneel beschikbaar is voor activatie door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet ter uitvoering van het mFRP;

Artikel III **{wijzigingen per 01-12-2025 in de Netcode}**

De Netcode elektriciteit wordt gewijzigd als volgt:

A
In artikel 9.19 wordt na ‘biedingen voor balanceringsenergie’ ingevoegd ‘uit aFRR’.

B
Artikel 10.1, eerste lid, wordt gewijzigd als volgt:
1. In onderdeel a wordt ‘regelvermogen en’ vervangen door ‘aFRR,’.
2. In onderdeel a wordt na ‘noodvermogen’ ingevoegd ‘en het MARI-product’.
3. In onderdeel b wordt ‘regelvermogen en’ vervangen door ‘aFRR,’.
4. In onderdeel b wordt na ‘noodvermogen’ ingevoegd ‘en het MARI-product’.
5. Onderdeel c komt te luiden ‘prijs voor opregelen: de prijs per MWh, bepaald per onbalansverrekeningsperiode, overeenkomstig artikel 10.39a ter bepaling van de waarde van energie in geval van opregelen;’.
6. Onderdeel d komt te luiden ‘prijs voor afregelen: de prijs per MWh, bepaald per onbalansverrekeningsperiode, overeenkomstig artikel 10.39a ter bepaling van de waarde van energie in geval van afregelen;’.
7. In onderdeel f wordt ‘regelvermogen’ vervangen door ‘aFRR’.
8. In onderdeel g wordt na ‘door’ ingevoegd ‘de’.
9. In onderdeel g wordt ‘regelvermogen’ vervangen door ‘aFRR’.
10. In onderdeel h wordt ‘kWh’ tweemaal vervangen door ‘MWh’.
11. In onderdeel h wordt na ‘laagste bieding voor opregelen’ ingevoegd ‘van aFRR’.
12. In onderdeel h wordt na ‘hoogste bieding voor afregelen’ ingevoegd ‘van aFRR’.

C
In artikel 10.29, tweede lid, wordt in de aanhef na ‘een onbalansverrekeningsperiode’ ingevoegd ‘met het balanceringsenergieproduct aFRR:’.

D
Artikel 10.36 wordt gewijzigd als volgt:
1. In het eerste lid, onderdeel a, wordt ‘balanceringscapaciteit’ vervangen door: reservecapaciteit.
2. In het eerste lid, onderdeel d, wordt na ‘het in bijlage 10 bepaalde’ de punt vervangen door een puntkomma.

3. Na onderdeel d van het eerste lid worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:
    e. [gereserveerd];
    f. het MARI-product betreffende balanceringsenergie voor het mFRP overeenkomstig het in bijlage 25 bepaalde.
4. In het tweede lid wordt 'Bijlagen 8, 9 en 10 beschrijven de onder het tweede lid genoemde producten met de kenmerken' vervangen door 'Bijlagen 8, 9, 10 en 25 beschrijven de onder het eerste lid genoemde producten op basis van de kenmerken'.
5. In het tweede lid wordt na 'relevant zijn.' ingevoegd 'De producten in bijlagen 8, 9 en 25 betreffen standaardproducten. Het product in bijlage 10 betreft een specifiek product overeenkomstig artikel 26 van de Verordening (EU) 2017/2195 (GL EB).'.

E

Artikel 10.38 wordt gewijzigd als volgt:

1. Het tweede lid komt te luiden 'Alle BSP's kunnen tot aan de BE-GCT, zijnde vijfentwintig minuten voorafgaand aan de onbalansverrekeningsperiode, voor de desbetreffende onbalansverrekeningsperiode biedingen balanceringsenergie indienen, alsook de omvang en de prijs van een ingediende bieding aanpassen en eerder ingediende biedingen intrekken. Biedingen balanceringsenergie kunnen niet voorafgaand aan de BE-GCT worden ingezet.'
2. Het derde lid vervalt, onder vernummering van het vierde tot en met zesde lid tot het derde tot en met vijfde lid.

F

Artikel 10.39 wordt gewijzigd als volgt:

1. Onder vernummering van het derde tot en met negende lid tot vierde tot en met tiende lid wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
    3. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet activeert biedingen voor het MARI-product:
        a. om te voldoen aan een activatieverzoek afkomstig van het MARI-platform; of
        b. in niet-normale systeemtoestand bij verzadiging van het aanbod van biedingen noodvermogen en aFRR.
2. In het vierde lid, onderdeel c, (nieuw) wordt 'vijfde lid' vervangen door 'zesde lid'.
3. In de aanhef van het zesde lid (nieuw) wordt 'programmatijdseenheid' vervangen door 'onbalansverrekeningsperiode'.
4. In de aanhef van het zesde lid (nieuw) wordt 'telt hij het volgende bij elkaar op' vervangen door 'berekent hij de volgende volumes afzonderlijk'.
5. In het zesde lid, onderdeel a, (nieuw) wordt 'regelvermogen' vervangen door 'aFRR'.
6. Na onderdeel c van het zesde lid (nieuw) worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:
    d. voor het MARI-product bij geplande activering: de hoeveelheid kWh die overeenkomt met de levering van het gevraagde vermogen gedurende 15 minuten in de geldigheidsperiode van de bieding;
    e. voor het MARI-product bij directe activering: de hoeveelheid kWh die overeenkomt met de levering van het gevraagde vermogen gedurende 15 minuten in de onbalansverrekeningsperiode volgend op de geldigheidsperiode van de bieding, en de hoeveelheid kWh die overeenkomt met het gevraagde vermogen gedurende een periode die loopt van het begin van de ramping periode tot 5 minuten voor het einde van de geldigheidsperiode van de bieding.
7. Aan het zevende lid, onderdeel a, (nieuw) wordt na 'prijs voor opregelen' ingevoegd 'voor aFRR of noodvermogen of inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel b'.
8. Aan het zevende lid, onderdeel b, (nieuw) wordt na 'prijs voor afregelen' ingevoegd 'voor aFRR of noodvermogen of inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel b;'.
9. Na onderdeel b van het zevende lid (nieuw) worden vier onderdelen toegevoegd, luidende:
    c. voor inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde, lid, onderdeel a, bij scheduled activation met de prijs afkomstig van het MARI-platform;

d. voor inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel a, bij direct activation, voor de volumes toegekend aan de geldigheidsperiode van de bieding met de prijs afkomstig van het Europees platform voor de uitwisseling van balanceringsenergie uit mFRR;
e. voor inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel a, bij direct activation, voor opregelen, voor de volumes toegekend aan de onbalansverrekeningsperiode volgend op de geldigheidsperiode van de bieding met de prijs afkomstig van het MARI-platform of, als deze beschikbaar en hoger is, met de biedprijs van de technisch gelinkte bieding voor de betreffende onbalansverrekeningsperiode;
f. voor inzet van het MARI-product overeenkomstig het derde lid, onderdeel a, bij direct activation, voor afregelen, voor de volumes toegekend aan de onbalansverrekeningsperiode volgend op de geldigheidsperiode van de bieding met de prijs afkomstig van het MARI-platform of, als deze beschikbaar en lager is, met de biedprijs van de technisch gelinkte bieding voor de betreffende onbalansverrekeningsperiode.

G

Na artikel 10.39 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 10.39a

1. De prijs voor opregelen voor een bepaalde onbalansverrekeningsperiode is gelijk aan het maximum van de volgende onderdelen:
   a. de hoogste biedprijs van de geactiveerde aFRR-biedingen voor opregelen gedurende de betreffende onbalansverrekeningsperiode;
   b. [gereserveerd]
   c. de prijs voor ingezet noodvermogen voor opregelen bepaald overeenkomstig artikel 10.39 negende lid; en
   d. de hoogste biedprijs van de lokaal afgeroepen MARI-productbiedingen voor opregelen ingezet in het kader van artikel 10.39, derde lid, onderdeel b, indien van toepassing.
2. De prijs voor afregelen voor een bepaalde onbalansverrekeningsperiode is gelijk aan het minimum van de volgende onderdelen:
   a. de laagste biedprijs van de ingezette aFRR-biedingen voor afregelen gedurende de betreffende onbalansverrekeningsperiode;
   b. [gereserveerd]
   c. de prijs voor ingezet noodvermogen voor afregelen bepaald overeenkomstig artikel 10.39 tiende lid; en
   d. de laagste biedprijs van de lokaal afgeroepen MARI-productbiedingen voor afregelen ingezet in het kader van artikel 10.39, derde lid, onderdeel b, indien van toepassing.

H

Artikel 10.40 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid, onderdeel b, wordt na ‘aan balanceringsenergie’ ingevoegd ‘, en in geval van activering van het MARI-product uitgesplitst volgens 10.39, derde lid, onderdelen a en b,’.
2. In het eerste lid wordt, onder verlettering van onderdeel e tot onderdeel f, een onderdeel ingevoegd, luidende:
   e. indien van toepassing de prijs of de prijzen voor het geactiveerde MARI-product overeenkomstig 10.39, zevende lid, onderdelen c tot en met f;
3. De aanhef van het derde lid komt te luiden: ‘De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet stuurt binnen 21 dagen na afloop van iedere maand een factuur aan de desbetreffende BSP voor diens geactiveerde biedingen balanceringsenergie van de voorafgaande maand. Deze factuur kan zowel voor een positief als een negatief bedrag zijn, en bevat ten minste de volgende gegevens:’
4. In het vierde lid wordt ‘Indien netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet akkoord is met de in het derde lid, onderdelen a tot en met d, genoemde gegevens, betaalt hij’ vervangen door ‘De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet betaalt’.

I

Artikel 10.41 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid wordt na ‘per onbalansverrekeningsperiode’ ingevoegd ‘voor aFRR’.
2. In het eerste lid wordt ‘de verwachte prijs voor opregelen en de verwachte prijs voor afregelen voor een totaal geactiveerd vermogen tussen de 0 MW’ vervangen door ‘de betreffende biedladder tussen 0 MW’.
3. In het tweede lid vervalt ‘, en past de in het eerste lid genoemde verwachte prijzen voor opregelen en afregelen op deze basis aan’.
4. Na het derde lid worden twee leden toegevoegd, luidende:
    4. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet stelt per onbalansverrekeningsperiode voor het MARI-product een lijst op met biedingen balanceringsenergie gerangschikt in volgorde van hun biedprijzen en publiceert voorafgaand aan de BE-GCT de betreffende biedladder tussen 0 MW en activatie van alle biedingen in stappen van 10 MW.
    5. De netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet publiceert voorafgaand aan de onbalansverrekeningsperiode informatie over het verloop van de schaarstecomponent alsook informatie over het effect van de schaarstecomponent op de prijs van balanceringsenergie en op de onbalansprijs als onderdeel van de balans-deltapublicatie.

J

Na bijlage 23 worden twee bijlagen toegevoegd, luidende:

Bijlage 24 bij artikel 10.36, eerste lid, onderdeel e: [gereserveerd]

Bijlage 25 bij artikel 10.36, eerste lid, onderdeel f: specificaties biedingen balanceringsenergie MARI-product

1. Een bieding balanceringsenergie MARI-product moet ten minste voldoen aan de volgende voorwaarden:
    a. minimumhoeveelheid: 1 MW;
    b. maximumhoeveelheid: 9999 MW;
    c. deactiveringsperiode: gelijk aan de op- of afregelperiode;
    d. minimumduur van de leveringsperiode: 5 minuten;
    e. maximumduur van de leveringsperiode: één onbalansverrekeningsperiode;
    f. de geldigheidsduur: één onbalansverrekeningsperiode, waarbij een scheduled activatie plaatsvindt 7,5 minuut voorafgaand aan de geldigheidsduur en een direct activatie gedurende de 15 minuten daarna;
    g. wijze van activering: manueel middels berichtenverkeer;
    h. leveringsperiode: één onbalansverrekeningsperiode;
    i. voorbereidingstijd: 2,5 minuten;
    j. ramping rate: 10% per minuut, startend na de voorbereidingstijd.
2. Een bieding balanceringsenergie MARI-product is deelbaar.
3. De BSP kan met een bieding balanceringsenergie MARI-product geen minimumduur tussen het einde van de deactiveringsperiode en de volgende activering vereisen.
4. De BSP moet in de bieding balanceringsenergie MARI-product uitdrukking geven aan ten minste de volgende variabele kenmerken:
    a. prijs van de bieding: €/MWh;
    b. locatie: EAN-code; en
    c. vermogen: MW.
5. Een BSP kan optioneel aangeven of een bieding balanceringsenergie voor het MARI-product ingezet kan worden als direct activeerbaar product.

Artikel IV **{wijzigingen per 01-07-2026 in de Begrippencode}**

De Begrippencode elektriciteit wordt gewijzigd als volgt:

Aan de Begrippencode wordt in artikel 1.1 op alfabetische volgorde een definitie toegevoegd, luidende:
Noodvermogen: Het specifieke manuele FRR-product voor balanceringscapaciteit (balanceringscapaciteit noodvermogen) en balanceringsenergie (balanceringsenergie noodvermogen) dat door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet wordt gebruikt ter invulling van de beschikbaarheid van reservecapaciteit FRR en ter uitvoering van het mFRP;

Artikel V **{wijzigingen per 01-07-2026 in de Netcode}**

De Netcode elektriciteit wordt gewijzigd als volgt:

A
In artikel 9.19 wordt na 'biedingen voor balanceringsenergie uit aFRR' ingevoegd 'of noodvermogen'.

B
In artikel 10.1, eerste lid, vervalt onderdeel i.

C
In artikel 10.29, tweede lid, wordt in de aanhef 'met het balanceringsenergieproduct aFRR' vervangen door 'met de balanceringsenergieproducten aFRR en noodvermogen'.

D
Artikel 10.36 wordt gewijzigd als volgt:
1. In het eerste lid wordt in onderdeel e '[gereserveerd]' vervangen door: balanceringsenergie noodvermogen voor het mFRP overeenkomstig het in bijlage 24 bepaalde;
2. In het tweede lid wordt 'Bijlagen 8, 9, 10 en 25' vervangen door 'Bijlagen 8, 9, 10, 24 en 25'.
3. In het tweede lid wordt 'Het product in bijlage 10 betreft een specifiek product' vervangen door: De producten in bijlagen 10 en 24 betreffen specifieke producten.

E
Artikel 10.39 wordt gewijzigd als volgt:
1. Het zesde lid, onderdeel c, komt te luiden 'voor een bieding noodvermogen: de hoeveelheid kWh die overeenkomt met de levering van het volledige gevraagde vermogen gedurende de tijd tussen de start van de afroep en de start van de deactivatie, waarbij de energie als blok wordt toegekend aan de betreffende onbalansverrekeningsperiodes, beginnend op het moment halverwege de volledige activeringstijd;'
2. Het negende en tiende lid komen te vervallen.

F
Artikel 10.39a wordt gewijzigd als volgt:
1. In het eerste lid worden de onderdelen c en d vervangen door:
   c. de hoogste biedprijs van de ingezette noodvermogenbiedingen voor opregelen gedurende de betreffende onbalansverrekeningsperiode;
   d. de hoogste biedprijs van de ingezette aFRR-biedingen voor opregelen, in geval van inzet noodvermogen, aan het begin van de activatieperiode van noodvermogen; en
   e. de hoogste biedprijs van de lokaal afgeroepen MARI-productbiedingen ingezet in het kader van artikel 10.39, derde lid, onderdeel b, indien van toepassing.
2. In het tweede lid worden de onderdelen c en d vervangen door:

c. de laagste biedprijs van de ingezette noodvermogenbiedingen voor afregelen gedurende de betreffende onbalansverrekeningsperiode;
d. de laagste biedprijs van de ingezette aFRR-biedingen voor afregelen, in geval van inzet noodvermogen, aan het begin van de activatieperiode van noodvermogen; en
e. de laagste biedprijs van de lokaal afgeroepen MARI-productbiedingen ingezet in het kader van artikel 10.39, derde lid, onderdeel b, indien van toepassing.

G

In artikel 10.41, eerste lid, wordt 'per onbalansverrekeningsperiode voor aFRR' vervangen door: per onbalansverrekeningsperiode per product voor respectievelijk aFRR en noodvermogen'.

H

Bijlage 10 wordt gewijzigd als volgt:

1. In de titel wordt '10.36. eerste lid, onder d: specificaties noodvermogen' vervangen door: '10.36, eerste lid, onderdeel d: specificaties biedingen balanceringscapaciteit noodvermogen'.
2. Het tweede lid komt te luiden als volgt: 'Contracten balanceringscapaciteit noodvermogen specificeren een plicht voor de BSP om elke onbalansverrekeningsperiode voor de duur van het contract overeenkomstig de voorschriften van bijlage 24 energiebiedingen in te dienen voor een met de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet overeengekomen vermogen.'
3. Het derde en het vierde lid vervallen, onder vernummering van het vijfde tot derde lid.
4. In het derde lid (nieuw) wordt na 'volgende activering' ingevoegd 'en een maximale inzetduur'.
5. Na het derde lid (nieuw) worden drie leden toegevoegd, luidende:
    4. Een BSP kan balanceringscapaciteit noodvermogen aanbieden met een contract voor:
        a. opregelen;
        b. afregelen.
    5. De prijs van een bieding balanceringscapaciteit noodvermogen wordt gespecificeerd in €/MW per uur met een prijsresolutie van € 0,01/MW per uur. Biedingen met een negatieve prijs worden niet geaccepteerd.
    6. De BSP moet in de bieding balanceringscapaciteit noodvermogen uitdrukking geven aan ten minste de volgende variabele kenmerken:
        a. prijs van de bieding: €/MW per uur;
        b. locatie: EAN-code;
        c. vermogen: MW; en
        d. of het volume wel of niet deelbaar is, met een minimum granulariteit van 1 MW.

I

Bijlage 24 komt als volgt te luiden:

Bijlage 24 bij artikel 10.36, eerste lid, onderdeel e: specificaties biedingen balanceringsenergie noodvermogen

1. Een bieding balanceringsenergie noodvermogen moet ten minste voldoen aan de volgende voorwaarden:
    a. minimumhoeveelheid: 1 MW;
    b. maximumhoeveelheid: 9999 MW;
    c. deactiveringsperiode: gelijk aan de op- of afregelperiode;
    d. minimumduur van de leveringsperiode: 0 minuten;
    e. maximumduur van de leveringsperiode: één onbalansverrekeningsperiode;
    f. de geldigheidsduur: één onbalansverrekeningsperiode;
    g. wijze van activering: manueel middels berichtenverkeer;
    h. volledige activeringstijd voor opregelen: 15 minuten;
    i. volledige activeringstijd voor afregelen: 15 minuten.

2. Een BSP kan in een bieding balanceringsenergie noodvermogen aangeven dat deze bieding ondeelbaar is met een maximum van 100 MW.
3. Een bieding kan vanaf de vastgestelde FAT vóór de start van de onbalansverrekeningsperiode waarvoor de bieding geldig is geactiveerd worden.
4. De prijs van een bieding balanceringsenergie noodvermogen wordt gespecificeerd in €/MWh met een prijsresolutie van € 0,01/MWh. Biedingen mogen een negatieve prijs hebben.
5. De BSP moet in de bieding balanceringsenergie noodvermogen uitdrukking geven aan ten minste de volgende variabele kenmerken:
   a. prijs van de bieding: €/MWh;
   b. locatie: EAN-code;
   c. vermogen: MW; en
   d. of het volume wel of niet deelbaar is.

Artikel VI **{wijzigingen per onbekende inwerkingtredingsdatum}**

F
Artikel 10.39a wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid wordt onderdeel b vervangen door:
   b. de schaarstecomponent voor opregelen zoals bepaald overeenkomstig het derde lid indien tijdens de onbalansverrekeningsperiode alle beschikbare aFRR en noodvermogen voor opregelen is ingezet en in de betreffende onbalansverrekeningsperiode geen sprake is van regeltoestand 2;
2. In het tweede lid wordt onderdeel b vervangen door::
   b. de schaarstecomponent voor afregelen zoals bepaald overeenkomstig het vierde lid indien tijdens de onbalansverrekeningsperiode alle beschikbare aFRR en noodvermogen voor afregelen is ingezet en in de betreffende onbalansverrekeningsperiode geen sprake is van regeltoestand 2;
3. Na het tweede lid worden twee nieuwe leden toegevoegd, luidende:
   3. De schaarstecomponent voor opregelen wordt voor een onbalansverrekeningsperiode bepaald door middel van een lineaire extrapolatie van de laatste 100 MW aan biedingen op de aFRR-biedladder voor opregelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de kleinstekwadratenmethode, en de prijs wordt gekozen behorende bij de maximale ACE gedurende de onbalansverrekeningsperiode. De schaarstecomponent voor opregelen kan niet hoger zijn dan de waarde van verloren belasting zoals bepaald door de Autoriteit Consument en Markt overeenkomstig artikel 11 van de Verordening (EU) 2019/943.
   4. De schaarstecomponent voor afregelen wordt voor een onbalansverrekeningsperiode bepaald door middel van een lineaire extrapolatie van de laatste 100 MW aan biedingen op de aFRR-biedladder voor afregelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de kleinstekwadratenmethode, en de prijs wordt gekozen behorende bij de maximale absolute ACE gedurende de onbalansverrekeningsperiode. De schaarstecomponent voor afregelen kan niet lager zijn dan € -15.000 per MWh.

Artikel VII **{de inwerkingtreding}**

1. De artikelen II en III treden in werking per 1 december 2025.
2. De artikelen IV en V treden in werking per 1 juli 2025.
3. Artikel VI treedt in werking bij nader te bepalen datum.

Voorzitter Secretaris	[redacted] [redacted]
	Namens de representatieve organisaties: Energie-Nederland [redacted] VEMW [redacted] Holland Solar + NedZero [redacted] * Energie Samen [redacted] * *Namens de gezamenlijke netbeheerders:* NBNL [redacted] TenneT [redacted] Verslag: [redacted] (Notuleerservice Nederland) * digitaal aanwezig

1. Codewijzigingsvoorstel “Implementatietermijnen energiebiedingen noodvermogen en schaarstecomponent”

TenneT legt uit dat het codewijzigingsvoorstel een coproductie is van ACM en TenneT.

Vorig jaar heeft ACM een besluit genomen over de implementatie van de Europese balanceringsplatforms in de Nederlandse codes. Voor een deel is dat besluit vorig jaar al in werking getreden en voor een deel staat de inwerkingtreding gepland op 1 december aanstaande. Dit was gekoppeld aan de destijds bekende planning van de ingebruikname van die platforms. Inmiddels is bekend dat daar wat vertraging is opgelopen. De netbeheerders zijn in gesprek gegaan met de ACM over de vertraging zelf en wat dat betekent voor het besluit van vorig jaar. ACM kan niet zomaar, zonder enige vorm van consultatie, de inwerkingtreding uitstellen. Er is – in overleg met de netbeheerders – voor gekozen om een voorstel te maken. Dat voorstel is in nauwe samenwerking tot stand gekomen.

TenneT benadrukt: inhoudelijk wijzigt er niets. Er is alleen een schifting gemaakt in de artikelen waarvan vorig jaar was bedacht dat die op 1 december 2025 in werking zouden moeten treden. Van sommige is bevestigd dat die wel op 1 december in werking zullen treden. Van sommige is aangegeven dat die door zullen schuiven naar 1 juli 2026. Bij twee artikelen is er überhaupt geen inwerkingtredingsdatum aan gekoppeld. Die hebben betrekking op de schaarstecomponent. Er komen namelijk nog wat aanvullingen op het gebied van schaarstecomponenten. Dat zal waarschijnlijk in een van de eerste GEN-vergaderingen van 2026 besproken worden.

Energie-Nederland geeft aan het een goede zaak te vinden dat dit uitstel plaatsvindt. Het is wat Energie-Nederland betreft verstandig om het gesprek over de schaarstecomponent voort te zetten.

TenneT licht toe dat dit volgende week al geagendeerd is voor het informele GEN.

VEMW vraagt of de opschorting wel voldoende is, want de grote impact van de schaarstecomponent blijft natuurlijk het geval als het voorstel ongewijzigd doorgevoerd wordt op een later moment. Wat zijn op dit moment de voorwaarden om de schaarstecomponent later alsnog in te voeren?

TenneT antwoordt dat die vraag volgende week aan de orde komt, bij het informele GEN. Met ACM is afgesproken om de artikelen uit het besluit van vorig jaar er nu in te laten staan en alleen de inwerkingtredingsdatum weg te halen. De eventuele inhoudelijke aanpassing met betrekking tot de schaarstecomponent zit in het voorstel dat volgende week informeel zal worden besproken en begin volgend jaar formeel. Er is dan dus alle ruimte om over de inhoud door te discussiëren.

VEMW heeft een inhoudelijke vraag over bijlage 25 en wil die alvast meegeven voor het informele GEN. In bijlage 25 staat onder 1j: “ramping rate: 10% per minuut, startend na de voorbereidingstijd”. Is dat een maximum, een minimum of is dat een absolute ramp-snelheid? Dus moet je die 10 procent per minuut aanhouden? Het zou fijn zijn als dit verduidelijkt kan worden.

TenneT geeft aan dit punt te noteren.

VEMW geeft aan de overige inhoudelijke vragen op een later moment te zullen stellen.

De **voorzitter** concludeert dat het codewijzigingsvoorstel zonder op- en aanmerkingen doorgestuurd kan worden naar ACM.